

Vergaderjaar 2025–2026

35 034

Maatschappelijke diensttijd

Nr. 35

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 april 2026

Een weerbare samenleving is gebaat bij veerkrachtige jongeren die hun talenten ontwikkelen, zich verbinden aan (maatschappelijke) organisaties en hun wereld steeds blijven vergroten. Onderwijs en Maatschappelijke Diensttijd (MDT) dragen daaraan bij. In deze brief schets ik de hoofdlijnen van het Programmaplan van MDT voor de periode 2026–2030. Daarnaast wordt ingegaan op de openstelling van de MDT-subsidieregeling 2026 en de wijze waarop ik aan de moties van de leden Ceder (CU)¹ en Armut (CDA)² tegemoetkom.

Sinds de start in 2018 is MDT in co-creatie ontwikkeld met jongeren, maatschappelijke organisaties, scholen, gemeenten en de ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en Defensie. Met MDT bouwt het kabinet aan een beter en weerbaar Nederland.

MDT biedt jongeren tussen de 12 en 30 jaar in Nederland, inclusief Caribisch Nederland, de kans om betekenisvol bij te dragen aan de samenleving en anderen buiten hun leefwereld te ontmoeten, terwijl zij hun talenten ontwikkelen. Jongeren die meedoen zijn bijvoorbeeld maatje van een eenzame oudere, geven les in digitale vaardigheden in de bibliotheek of zetten met hulp van lokale ondernemers hun eigen expositie of campagne op om aandacht te vragen voor een maatschappelijk thema. Hiermee draagt MDT bij aan twee maatschappelijke opgaven: veerkrachtige jongeren en een weerbare samenleving.

¹ Motie 36 800 VIII nr.118 – Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van OCW (VIII) voor 2026

² Motie 36 800 VIII nr.105 – Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van OCW (VIII) voor 2026

Aanleiding programmaplan MDT 2026–2030

Dit kabinet behoudt MDT om burgerschap en maatschappelijke weerbaarheid verder te versterken en stelt daarvoor jaarlijks 130 miljoen beschikbaar. Het programmaplan geeft richting aan de doorontwikkeling en verduurzaming van MDT in de komende jaren. Met dit programmaplan doe ik de toezegging van mijn ambtsvoorganger gestand³. En geef ik uitvoering aan de motie van de leden Ceder (CU) en Armut (CDA) waarin zij de regering verzoeken om interdepartementaal en in samenwerking met maatschappelijke partners een concrete MDT-agenda op te stellen.

Het programmaplan is het afgelopen jaar ontwikkeld in co-creatie met jongeren en samenwerkingspartners, zoals maatschappelijke organisaties, VrijwilligerswerkNL, de Nationale Jeugdraad (NJR), bedrijven, gemeenten en scholen. Daarnaast is het programmaplan afgestemd met de Ministeries van VWS, SZW en Defensie.

Hoofdpijnen programmaplan MDT 2026 – 2030

Het streven is om MDT vanzelfsprekend te maken voor jongeren, de impact te vergroten en MDT te verankeren in de samenleving. Het programmaplan kent vijf programmalijnen en bevat concrete maatregelen die elkaar versterken. Voor het volledige programmaplan en een uiteenzetting van alle maatregelen, zie de bijlage.

1. We zorgen dat MDT er voor elke jongere is

De impact van MDT wordt vergroot door het programma toegankelijk en flexibel te maken, juist voor jongeren die er niet vanzelf mee in aanraking komen. Blijvende betrokkenheid bij de samenleving na afronding van een MDT wordt actief gestimuleerd.

2. We bepalen samen de koers, jongeren centraal

Structurele participatie en co-creatie van jongeren en het netwerk op alle niveaus wordt georganiseerd zodat zij actief meedenken en -beslissen over koers, inhoud en uitvoering. Dit vergroot het draagvlak en de verankering van MDT in beleid en praktijk. De interdepartementale samenwerking met onder meer de Ministeries van VWS, SZW en Defensie wordt versterkt⁴.

3. We creëren meer ruimte en zeggenschap voor alle regio's

De basis is er: landelijk dekkend aanbod en regionale samenwerkingsverbanden. Het is zaak de rol van en samenwerking binnen alle regio's verder te versterken, zodat iedere jongere in Nederland een passend traject dichtbij huis kan volgen en MDT beter aansluit bij regio-specifieke behoeften. Ook is er aandacht voor het versterken van MDT op Caribisch Nederland.

4. We zetten in op kwaliteit, impact en het leren van en met elkaar

De kwaliteit van MDT wordt verder verbeterd zodat deze onverminderd hoog blijft. De kwaliteit van MDT-trajecten wordt op alle niveaus geborgd, waaronder in het financieel instrumentarium. Daarnaast wordt samen met

³ Kamerstukken II 2025, 35034. Nr. 32.

⁴ Sluit aan bij: Ontwerp Nationale Jeugdstrategie, structurele participatie en domein overstijgende samenwerking

jongeren en het netwerk gewerkt aan continue kwaliteitsverbetering in de uitvoering.

5. We vergroten het financieel en inhoudelijk draagvlak voor MDT

Er wordt verkend wat mogelijk is om de financiële instrumenten voor het programma toekomstbestendig in te richten. Hierbij blijft ruimte voor bestaande effectieve projecten en nieuwe projecten. Partners worden meer inhoudelijk en financieel betrokken, om draagvlak en eigenaarschap te vergroten.

Doorontwikkeling MDT-subsidieregeling 2026

In lijn met het programmaplan is de MDT-subsidieregeling van 2026 ontwikkeld. Het is van belang om de continuïteit van kwalitatief goede MDT-projecten te waarborgen en ruimte te bieden aan zowel bestaande als nieuwe aanvragers. Daarnaast is, met het oog op kwaliteit, een nieuw kwaliteitskader opgenomen in de regeling en de beoordelings- en verdeelsystematiek is aanpast. Op deze manier worden aanvragen gerangschikt en toegekend op basis van kwaliteit.

Ook zijn de in 2025 gehanteerde financiële subsidievoorwaarden aangepast, waardoor ANBI-organisaties en andere maatschappelijke organisaties met beperkt eigen vermogen niet bij voorbaat worden uitgesloten. Zo bied ik met de subsidieregeling 2026 ook MDT-organisaties die in 2025 geen aanvraag konden indienen, de kans om dit nu wel te doen.

Met deze aanpassingen in de subsidieregeling MDT 2026 kom ik tegemoet aan de motie van de leden Armut (CDA) en Ceder (CU)². De motie vraagt ook om het borgen van landelijke spreiding en het reserveren van budget voor bestaande penvoerders. Ik heb verkend wat mogelijk is. Vanwege juridische redenen en de wettelijke geldende termijnen is het niet haalbaar gebleken om voor 2026 budget te reserveren voor bestaande penvoerders of een maatregel op te nemen om de regionale spreiding te waarborgen.

Gelet op het belang van continuïteit van het aanbod heb ik besloten de MDT-subsidieregeling 2026 wel open te stellen en conform planning te beschikken en uit te keren in 2026. Voor 2027 en de jaren daarna onderzoek ik wat zowel inhoudelijk logisch en wenselijk als (juridisch) mogelijk en uitvoerbaar is vanuit de motie voor toekomstige regelingen.

Tot slot

Met het Programmaplan MDT 2026–2030 en de subsidieregeling 2026 wordt een stevig fundament gelegd voor de toekomst van MDT. Ik kijk ernaar uit om met alle betrokken partners en jongeren de ambities uit het Programmaplan te concretiseren en hier in gezamenlijkheid uitvoering aan te geven. Periodiek informeer ik uw Kamer over de voortgang van de uitvoering van het programma en de resultaten daarvan.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
J.Z.C.M. Tielen